

Psylliodes hyoscyami

Bolmörtsjordloppa

Skalbaggar, Bladbaggar

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Coleoptera (skalbaggar), **Familj:** Chrysomelidae (bladbaggar),
Släkte: *Psylliodes*, **Art:** *Psylliodes hyoscyami* - bolmörtsjordloppa (Linnaeus, 1758) **Synonymer:**

Kännetecken

En 2,5–3,8 mm lång jordloppa med äggrund kropp och kraftiga hoppben. Kroppen är svart med grönaktig eller bronsfärgad metallglans, ben och antenner brungula med mörkare lår. Arten är mycket svår att identifiera, och bestämningen måste därför granskas av en specialist.

Utbredning och status

Bolmörtsjordloppan förekom tidigare i Skåne, Halland, Småland, Öland, Gotland och vid Stockholm. Arten har minskat starkt under 1900-talet, och är under efterkrigstiden endast påträffad på Öland och Gotland. De senaste fynden gjordes vid Högsrum 1984 och vid Etelhem 1966, men under 2005 återfanns arten talrikt på en lokal på Öland. Arten är funnen i alla våra grannländer inklusive Baltikum, men är överallt starkt minskande. Den är rödlistad som försvunnen i både Danmark, Norge och Finland. Världsutbredningen är begränsad till Europa.

Ekologi

Lever på unga plantor av bolmört, *Hyoscyamus niger*, på torra och öppna, störda marker såsom gårdsmiljöer, avfallsplatser eller annan ruderatmark. Larven utvecklas under sommaren i de tjocka bladnervernas basala delar. Förpuppning sker i jorden, och fullbildade individer påträffas främst i maj–juni, då fortplantning och äggläggning äger rum.

Hot

Artens starka tillbakagång står säkerligen i samband med värdväxtens allmänna minskning, som en följd av ökad hygien kring gårdar och samhällen. Bolmörten hör till de skräpmarksväxter som minskat starkast under senare tid. Den kan överleva lång tid som frö, medan bolmörtsjordloppan måste ha kontinuerlig tillgång till sin värdväxt. Den är därför beroende av att på avstånd kunna kolonisera uppdykande bestånd av bolmört. När bolmörten blir alltför ovanlig uppstår en kritisk gräns där jordloppan inte längre kan leva kvar.

Åtgärder

Arten bör eftersökas på ytterligare lokaler, kanske främst på Öland och Gotland.

Litteratur

Ljungberg, H. 2002. Bete, störning och biologisk mångfald i odlingslandskapet – hotade skalbaggar i öländska torrmarker. *Länsstyrelsen i Kalmar län, Miljöenheten, meddelande 2002:20*.

Författare

Håkan Ljungberg 2005. Rev. Hans-Erik Wanntorp 2012. © ArtDatabanken, SLU 2012.